

HET EEUWIGE LEVEN

ISA DE LA FONTAINE VERWEY-LE GRAND (1931-2023)

Eigenzinnige dame met hartstocht voor zeldzame boeken was zo mogelijk een nog grotere dierenvriend

Nico Sevenhuysen (baritonzanger) werd in 2008 beheerder van het 17de-eeuwse Deutenhofje in hartje Amsterdam.

Koud had hij de krappe dienstwoning betrokken of de oudere bewoonster van het belendende grachtenpand belde hem over een in haar tuin gegleden dakpan. Nico en zijn partner Joost Rompa kwamen kennismaken. Met de weduwe Isa de la Fontaine Verwey-le Grand ontstond, zegt Sevenhuysen, 'een innige band'.

Kunsthistorica Isa had een hartstocht voor het antiquarische boek. Voor poezen. Ze was actief in vriendinnenclubs en nam als president van de Nederlandse Federatie

van Vrouwenclubs/Lyceumclubs deel aan internationale congressen. Sevenhuysen: 'Tijdens onze keukentafelgesprekken was er veel aandacht voor elkaar. Wij hadden geen luisterende moeders, Isa was kinderloos. Zij kon leemten vullen, wij hielpen haar met praktische dingen. Isa was kritisch, maar ook goed van vertrouwen. Ze kreeg bedelbrieven. We hebben 'loodgieters' van het dak moeten halen.'

Isa overleed op 17 februari in een zorgappartement in de buurt. Naast Nico en Joost ondertekenden Koen (Nico's hond) en Isa's poes Lotje de rouwannonce. 'Er is geen directe familie.' Zij bezocht wel Van Gogh-

samenkomsten. Haar overgrootmoeder was verre familie van Vincent.

In de wereld van de bibliofiele gold zij als expert, stimulator en weldoener. Lisa Kuitert, Amsterdams hoogleraar boekwetenschap, bezocht haar wekelijks. 'Klein, heel slank en frêle, een chique dame, met eigenzinnige trekjes. Zij maakte zelf haar kleding. Gek op dieren. Isa werkte indertijd kort als secretaresse voor Herman, haar latere man. Hij leidde de Universiteitsbibliotheek (UB). Zij scheelden heel veel jaar. Hij was bijna zo oud als haar ouders.'

Professor mr. Herman de La Fontaine Verwey (1903-'89) werd de eerste bijzonder hoogleraar boekgeschiedenis. Zijn weduwe verschaftte mede fondsen voor een naar Herman vernoemde leerstoel. Uit hun privécollecie verrijkte zij de UB en het Allard Pierson met zeldzame, kostbare banden. 'Isa hield ook van mensen die van boeken houden', zegt Kuitert. 'Niet iedereen was welkom, ze kon heel resoluut zijn. Maar menig uitgever of boekenmaker zag na een theevisitatie de kosten van een project gedekt.'

Drukker/uitgever Jan de Jong van De Buitenkant tijdens de uitvaart: 'Dan vroeg ze: wat heb je nodig? Dat rondde ze naar boven af, zodat ik ook bijzondere boeken kon maken. Geen mecenas die zei: doe maar lekker

je ding. Ze wist waarom iets er moest komen.' Hij vergaderde mee over jaarboeken van het Genootschap van Bibliofielen in 't Vooronder, haar souterrain, tussen boekenstapels. 'Ze gedoogde ons mannen, en wond ons om haar vinger.'

Aan excursies per bus van het genootschap nam ook Bibliopoes deel. Zwart-wit, een beetje in Lotjes tinten maar van pluche, stapte ze op batterijen 'met flitsende oogjes en mieuwende geluidjes door het gangpad. Zonder poezen kan een mens niet leven, luidde haar standpunt', zei auteur en vriendin Corinna van Schendel in de aula. Herman raakte snel gehecht aan de 'fluwelen huisgenoot'. 'Daarna kwam Babette. Zij onderhield een prettige correspondentie met katten uit Isa's vriendenkring. Isa zorgde voor enveloppen en postzegels.'

Ook voor paarden had Isa een zwak. Haar grootvader in Zeeland, waar ze als kind loogde, was fokker. Sevenhuysen: 'Ze herkende er soms later een, ergens ver weg.' Aan Van Schendel vertelde ze laatste tijd met ontroering dat ze vroeger in Sint-Annen bij een weiland kwam. 'Stevige Zeeuwse paarden met dikke billen kwamen uit de verte naar haar toe. Zij begroetten haar.'

Adriaan de Boer**OVERLEDEN***Onwezenlijk, oneerlijk, niet te begrijpen.*

Intens verdrietig zijn wij, nu wij afscheid moeten nemen van mijn lieve man en geweldige vader

Daan Beckers

☆ Landsmeer,
11 maart 1960

† Almere
30 maart 2023

Sandra
Iris en Wilco

U kunt afscheid nemen van Daan in uitvaartcentrum Almere-Haven, Oosterdreef 15 te Almere, op donderdag 6 april van 18:45 tot 19:45.

De begrafenis zal in besloten kring plaatsvinden

Correspondentie:
Sandra Beckers
Hoekwierde 23
1353 PB Almere

Wij zijn zeer bedroefd door het overlijden van onze voormalige collega

dr. Freek Schiphorst

Freek heeft vele jaren bij het International Institute of Social Studies (ISS) in Den Haag gewerkt, onderdeel van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn vakgebied was Labour Studies. Van 2013 tot 2019 was Freek plaatsvervangend Rector voor Onderwijszaken. In 2020 ging hij met pensioen. Hij was een zeer gewaardeerde collega en enorm geliefd onder studenten. Wij missen zijn collegialiteit, zijn verbondenheid met de ISS community en zijn geweldige gevoel voor humor.

Onze gedachten zijn bij Ine en de (klein)kinderen.

Namens de gehele ISS community, de Institute Board:

Prof Inge Hutter - Rector
Prof Arjun Bedi - Deputy Rector Research
Prof Karin Arts - Deputy Rector for Educational Affairs

Verdrietig en vol ongeloof hebben wij kennis genomen van het plotseling overlijden van onze zeer gewaardeerde collega

Daan Beckers

Daan was een STL'er in hart en nieren. Een vrolijke levensgenieter pur sang en zeer geliefd bij zijn collega's. Jarenlang was hij voor velen het gezicht van het Trucksimulatiecentrum waarvoor hij zich vol passie heeft ingezet. Wij zullen zijn innemende, directe en warme persoonlijkheid enorm gaan missen.

Onze gedachten gaan uit naar Sandra, Iris en Wilco. Wij wensen hen veel sterkte met dit grote verlies.

Medewerkers, directie en Raad van Toezicht Sectorinstituut Transport en Logistiek (STL)

Met verslagenheid hebben wij kennisgenomen van het overlijden van

Hans Focking

11-7-1946 - 31-3-2023

Hans was medeoprichter van Introdans en zakelijk directeur van 1971 tot 2001. Hij heeft met zijn gedreven bijdrage de fundamenten gelegd voor het huidige Introdans.

Wij wensen zijn familie en dierbaren veel sterkte met dit grote verlies.

Marcel Hielkema, Voorzitter Raad van Toezicht Introdans
Marieke van 't Hoff en Roel Voorintholt, Directie Introdans
Ton Wiggers, Medeoprichter Introdans

Met grote verslagenheid hebben we kennis genomen van het overlijden van onze collega

Mariska van den Broek

Mariska gaf met volle passie lessen verkooptechnieken en commerciële technieken. Ze deed dat op een manier die maakte dat theorie daadwerkelijk tot leven kwam. Zo zullen we ons haar ook blijven herinneren; inspirerend, kleurrijk, collegiaal, vol levensvreugde en met een groot hart voor onze studenten.

Onze gedachten en medeleven gaan uit naar haar man Ralf, haar dochter Salina en andere familieleden.

Studenten, medewerkers, directie en bestuur
Hout- en Meubileringscollege Amsterdam

Evan Gershkovich

E

Een van de eerste artikelen van Evan Gershkovich ging over de arrestatie van een Russische journalist. Hij wees erop dat de gearresteerde journalist zijn allereerste stuk had geschreven over een Rus die gearresteerd was op basis van verzonnen beschuldigingen. 'De ironie van het lot wil dat hem nu hetzelfde is overkomen', zo zei een collega van de Russische journalist destijds tegen Gershkovich.

Vier jaar later is ook Gershkovich gearresteerd. Ook op basis van verzonnen beschuldigingen, zo stellen 38 prominente nieuwsorganisaties in een gezamenlijke brief en zo stelt het Witte Huis. 'Laat hem vrij', zei de Amerikaanse president Biden vorige week.

Het verschil met de arrestanten die Evan Gershkovich als journalist in Rusland beschreef: Gershkovich is geen Rus. Hij is de eerste buitenlandse correspondent sinds de Koude Oorlog die door Moskou is opgesloten op beschuldiging van spionage. Een misdaad waar 20 jaar strafkamp op staat. Plots bevindt Gershkovich zich op een plek waar hij regelmatig van buitenaf over rapporteerde – de Russische gevangenis – in het land dat zijn ouders ontvluchtten.

G Gershkovich, 31 jaar, is een zoon van Joodse ouders die naar Amerika

vluchtten wegens antisemitisme in de Sovjet-Unie. Vlak voordat ze vertrokken, hadden ze geruchten gehoord dat Joden naar Siberië zouden worden verbannen. Net als veel andere vluchtelingen uit de Sovjet-Unie voedden ze hun kinderen op met de Russische taal, tekenfilms en ontelbare bijgeloven (niet fluiten binnenshuis, anders raak je al je geld kwijt!).

Die achtergrond hielp hem in 2017 tijdens zijn sollicitatie als verslaggever bij *The Moscow Times*, een krant die veel Rusland-correspondenten heeft grootgebracht, maar gebukt ging onder bezuinigingen. Van de politieke situatie in Rusland wist hij toen nog vrijwel niets.

Ter plekke leerde hij die goed kennen. 'Verslag doen van Rusland betekent nu ook dat je regelmatig moet toekijken hoe mensen die je kent jarenlang worden opgesloten', schreef hij vorig jaar op Twitter. Nieuwsgierig en vol Amerikaans enthousiasme reisde hij de afgelopen zes jaar door Rusland. Naar brandende bossen in Siberië, noodlijdende vissers in het uiterste oosten, langs volle covid-ziekenhuizen en weer terug naar de vredige datsja's en dampende sauna's in en om Moskou, waar hij zijn vrije tijd doorbracht. Zijn drijfveer volgens vrienden en collega's: de wens om het verhaal over het geboorteland van zijn ouders juist te vertellen.

T Toen de invasie begon, reisde Gershkovich naar de grens van

Belarus en Oekraïne, waar het Russische leger was overgestoken voor een offensief richting Kyiv. Hij zag militaire ambulances terugkomen van het front en wist een Belarussische arts te spreken die bevestigde dat er in zijn ziekenhuis al Russische militairen waren opgenomen. 'Ik hoop dat ze

me niet opsluiten voor het delen van deze informatie', zei de arts, die Gershkovich anoniem opvoerde in het belang van diens veiligheid.

Kort daarna vertrok Gershkovich uit Rusland, net als veel andere westerse correspondenten, om met zijn werkgever in te schatten of verslaggeving ter plaatse nog wel veilig was nadat repressieve wetten waren aangenomen. Het kon nog, was de conclusie van Gershkovich en *The Wall Street Journal*, zijn Amerikaanse werkgever. In de zomer keerde hij terug naar Moskou met op zijn telefoon een app die voortdurend zijn locatie doorgaf aan de redactie in New York.

Tijdens twee reportagereizen werd hij geschaduwde door veiligheidsagenten en onbekende mannen, zegt

The Wall Street Journal. Maar hij werd niet gearresteerd en andere correspondenten ook niet. Dus zette Gershkovich door.

H Hij bracht zijn lezers een ooggetuigenverslag van Rusland in

oorlogstijd. Dansende jongeren in Moskouse bars. Wankelende ondernemers in een economie vol onzekerheid. Een geïsoleerde president. Snel groeiende begraafplaatsen in provincies.

En: een opgesloten Amerikaanse basketbalster. 'Rusland heeft herhaaldelijk ontkend dat Brittney Griner wordt vastgehouden als pion of onderhandelingsfiche, en functiona-

rissen zeggen dat discussies over haar vrijlating ongepast zijn voordat haar proces is afgerond', schreef Gershkovich afgelopen zomer over de basketbalster. Enkele maanden later kreeg Griner 9 jaar cel opgelegd voor het bezit van 0,702 gram wietolie. Rusland liet haar kort daarna vrij in ruil voor de vrijlating van een veroordeelde Russische wapenhandelaar in de VS.

Nu is Gershkovich zelf een onderhandelingsfiche dat moet wachten op afronding van een proces. Na zijn verslaggeving weet Gershkovich hoe spionageprocessen in Rusland verlopen: ze duren langer dan een jaar, vinden plaats achter gesloten deuren en de uitkomst ligt van tevoren vast. Schuldig, en dus strafkamp.

Foto via Reuters

3x

EVAN GERSHKOVICH

■ Hij zit vast in Lefortovo, een gevangenis die in de Sovjet-Unie een beruchte reputatie kreeg wegens martelingen en executies van politieke gevangenen door de KGB. De gevangenis staat nog steeds onder controle van de FSB, de opvolger van de KGB.

■ Een landgenoot van Gershkovich, die ook vastzit op beschuldiging van spionage, oud-marinier Paul Whelan, zat tijdens zijn proces ook vast in Lefortovo. Hij werd in 2020 veroordeeld tot 16 jaar strafkamp na een proces van anderhalf jaar.

■ Zijn droom was om voor een prominente Amerikaanse nieuwsorganisatie te werken. Hij verwezenlijkte die droom in januari 2022, toen hij werd aangenomen bij *The Wall Street Journal*.

Opgesloten in het land dat zijn ouders ontvluchtten

Evan Gershkovich van *The Wall Street Journal* schreef jarenlang over Russische spionageprocessen. Nu is hij de eerste buitenlandse correspondent sinds de Koude Oorlog die in het land vastzit – op beschuldiging van spionage.

Door Tom Vennink